

Patiënteninformatie

Zelfsondage

urologie
kempen

az turnhout

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding.....	4
Doel.....	5
Verloop.....	5
Hoe vaak sonderen?	5
Werkwijze voor vrouwen	6
Werkwijze voor mannen.....	7
Eventuele moeilijkheden	8
Het sonderen lukt me niet	8
Er is bloed als ik sondeer	8
Ik heb kleine hoeveelheden donkere urine.....	8
Ik heb een overvolle blaas.....	8
Ik heb last van koorts of rillingen, pijn in de blaas, een branderig gevoel of troebele en sterk ruikende urine	9
Attest voor terugbetaling	9
Bestelling van het materiaal	9
Via de apotheker	9
Via een firma die het materiaal aan huis leveren	9
Plasdagboek	9
Wie contacteren bij vragen of problemen?	11

Meer info over de dienst Urologie Kempen op <https://urologiekempen.be/>

Ziekenhuisnetwerk Kempen (ZNK) is een nauwe samenwerking tussen AZ Turnhout, AZ Herentals, H. Hartziekenhuis Mol en Ziekenhuis Geel. Onze ziekenhuizen bundelen de krachten en we stemmen expertise op elkaar af. Zo kunnen onze patiënten genieten van gespecialiseerde, kwalitatieve en betaalbare zorg dicht bij huis.

ziekenhuisnetwerk
kempen >>>

Inleiding

In deze brochure leest u alles over het aanleren van zelfsondage op vraag van uw behandelend arts. Het is onmogelijk om in deze brochure alle details voor elke situatie te beschrijven. Aarzel daarom niet om zo nodig bijkomende vragen te stellen aan uw uroloog of verpleegkundige.

Algemene informatie over administratie, wat u moet meebrengen, uw verblijf in het ziekenhuis, ontslagprocedure, niet-medische begeleiding, accommodatie, enzovoort vindt u in de opnamebrochure of op de websites van de desbetreffende ziekenhuizen.

- voor ziekenhuis Geel: www.ziekenhuisgeel.be
- voor AZ Herentals: www.azherentals.be
- voor Heilig Hartziekenhuis Mol: www.azmol.be
- voor AZ Turnhout: www.azturnhout.be

Doel

Sonderen is het leegmaken van de blaas met een sonde = een katheter. Als de blaas niet leeg genoeg wordt geplast, kan dit een infectie of blaasontsteking veroorzaken. Zelfsondage kan ook nodig zijn bij ongecontroleerd urineverlies of na een ingreep. De reden hiervoor is met uw behandelend arts besproken. Sommige patiënten moeten dit tijdelijk doen, anderen blijvend.

Verloop

Zelfsondage is een handeling die de nodige oefening vereist. In het begin kost dit wat tijd. Naarmate u meer ervaren wordt, zal u merken dat het ongeveer evenveel tijd kost als wanneer u normaal naar het toilet gaat. Belangrijk is uw motivatie en volhouden met aanleren. Zo kan u blijven genieten van uw bezigheden.

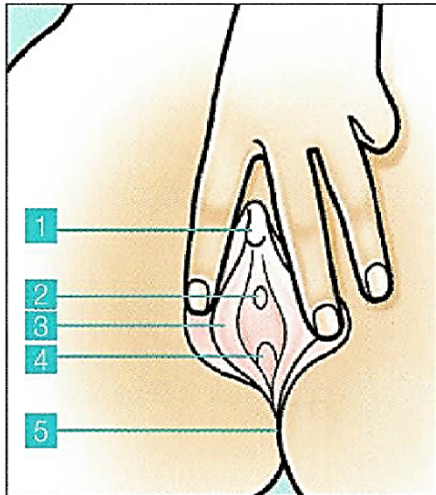
Hoe vaak sonderen?

Dit is afhankelijk van verschillende factoren. De frequentie zal door uw behandelend arts besproken worden.

- Begin met twee keer per dag anders wordt uw plasgaatje geprikkeld en gevoelig.
- Als dat goed lukt, kan u naar meerdere keren per dag gaan, meestal volstaat vier à vijf keer.
- Indien het lukt, mag u eerst proberen zelf te plassen. Hierna mag u dan sonderen. De hoeveelheid urine die u gesondeerd hebt, noemen we het residu.
- We vragen om in het begin de hoeveelheden die u plast en die u sondeert op te vangen en de volumes te meten. Achteraan in deze brochure vindt u een voorbeeld van een plasdagboek om deze volumes bij te houden.
- Het totale volume van de spontane plas en het sondagevolume samen mag niet meer zijn dan 450 milliliter per keer. Indien dit telkens meer is, moet u per dag een keer extra sonderen.

Werkwijze voor vrouwen

De plasopening ligt tussen de vagina en de clitoris.

1. Clitoris
2. Plasopening
3. Schaamlippen
4. Opening van de vagina
5. Anus

Het plasgaatje ligt onder de clitoris en boven uw vagina.

De sonde maar éénmalig gebruiken. Ze is meestal voorzien van een glijmiddel om ze gemakkelijk in te brengen.

- Proberen te plassen
- Handen wassen
- Materiaal klaarleggen en doosje sonde al openen
- Verschillende houdingen zijn mogelijk:
 - staand voor de wc
 - met één been opgetrokken op de wc-rand
 - zittend op de wc
 - liggend: dan kan u met een opvangzakje werken

- Reinigen van de intieme streek, uw plasgaatje. Dit met een ongeparfumeerd en alcoholvrij doekje vb. babydoekjes.

- Sonde vastnemen in uw dominante hand tussen duim en wijsvinger. De opening achteraan van de sonde moet vrij blijven.
- De schaamlippen goed spreiden met uw andere hand. Uw vingers dicht tegen elkaar. Uw schaamlippen niet naar boven trekken maar wel in de breedte spreiden.
- Katheter inbrengen = aanvoelen!!!
- Tip: de tip van de katheter naar uw kin richten, dus niet scheef inbrengen.
- Urine laten aflopen (of eventueel opvangen (= het residu)). Bij het verwijderen van de katheter deze langzaam terug trekken zodat u alle urine mee hebt.

Werkwijze voor mannen

- Proberen te plassen
- Handsen wassen
- Materiaal klaarleggen en doosje sonde al openen
- Verschillende houdingen zijn mogelijk:
 - staand voor de wc
 - met één been opgetrokken op de wc-rand
 - zittend op de wc
 - liggend: dan kan u met een opvangzakje werken

- Ontsmetten of wassen. Trek voorzichtig de voorhuid terug en was de eikel met water.
- Houd de penis omhoog, vlak tegen de buik aan. Houd hem niet te stevig vast zodat u de urinebuis niet dichtknijpt. De urinebuis loopt langs de onderkant van de penis.
- Breng de sonde voorzichtig in de urinebuis totdat u de blaas bereikt. U kan hierbij een lichte weerstand voelen, wacht dan even, haal diep adem, uw sluitspier zal zich ontspannen en schuif dan de sonde verder tot in uw blaas.
- Urine laten aflopen (of eventueel opvangen (= het residu)). Bij het verwijderen van de katheter deze langzaam terug trekken zodat u alle urine mee hebt.

Eventuele moeilijkheden

Het sonderen lukt me niet

Forceer het dan niet, wacht 10 à 15 minuten en probeer het opnieuw.

Er is bloed als ik sondeer

Een druppeltje bloed is geen reden tot paniek. U hoeft niet te stoppen met sonderen.

Neem contact op met uw behandelend arts bij toenemend bloedverlies in uw urine.

Ik heb kleine hoeveelheden donkere urine

U moet meer drinken. Drink 1,5 tot 2 liter per dag. Ga zeker nooit minder drinken om minder te moeten sonderen.

Ik heb een overvolle blaas

In dat geval is de buik opgezet en hard. U moet dringend sonderen en eventueel frequenter sonderen.

Een gemiddeld blaasvolume is 300 - 400 ml. Boven de 500 ml bestaat het risico voor overrekking van de blaas.

Gaat u een avondje uit waarbij u meer drinkt, denk er dan ook aan om iets vlugger te sonderen.

Ik heb last van koorts of rillingen, pijn in de blaas, een branderig gevoel of troebele en sterk ruikende urine

U hebt waarschijnlijk een urineweginfectie. Neem een urinestaal en bezorg het aan uw huisarts.

Bij een infectie drinkt u best wat meer en sondeert u vaker, om de bacteriën uit de blaas te spoelen.

Attest voor terugbetaling

Uw behandelend arts geeft u een attest voor terugbetaling van de sondes mee. Dit attest levert u in bij uw ziekenfonds.

Bestelling van het materiaal

Via de apotheker

Hierbij stuurt u of de apotheker het attest per post naar het ziekenfonds.

Via een firma die het materiaal aan huis leveren

De firma neemt binnen twee dagen telefonisch contact met u op voor het leveren van het materiaal. Voorbeeld van dergelijke firma is Medishop.

Contactnummers van enkele firma's waar we mee samenwerken:

- Coloplast 02 334 35 35
- Hollister 010 23 04 78
- Medishop 055 309 444
- Der Kinderen 014 88 80 18

Plasdagboek

U krijgt een plasdagboek mee dat u gedurende drie dagen dient bij te houden. Hierop vult u de spontane plasvolumes en sondeervolumes in. De twee volumes samen mogen niet meer zijn dan 450 ml. Als dit toch regelmatig meer is, moet u een keer extra sonderen.

DAG 1

Datum	Tijdstip	Geplast (ml)	Sondage (ml)	Verlies (ml)	Probleem/opmerking

DAG 2

Datum	Tijdstip	Geplast (ml)	Sondage (ml)	Verlies (ml)	Probleem/opmerking

DAG 3

Datum	Tijdstip	Geplast (ml)	Sondage (ml)	Verlies (ml)	Probleem/opmerking

Wie contacteren bij vragen of problemen?

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij uw behandelend arts of de verpleegkundigen.

Deze brochure werd voor u opgemaakt door de dienst Urologie Kempen waarvan de urologen werkzaam zijn op volgende campussen:

Polikliniek Urologie in Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166

2300 Turnhout

Route B58

☎ 014 40 62 85

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44

2300 Turnhout

Route D25

☎ 014 44 44 35

Polikliniek Urologie in Geel

Ziekenhuis Geel

J.-B. Stessensstraat 2

2440 Geel

☎ 014 57 70 21

Polikliniek Urologie in Herentals

AZ Herentals

Nederrij 133

2200 Herentals

Consultatieblok 2e verdieping via rode lijn

☎ 014 24 65 00

Polikliniek Urologie in Mol

Heilig Hartziekenhuis Mol

Gasthuisstraat 1

2400 Mol

Consultatieblok 2e verdieping, oranje route

☎ 014 71 20 53

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be
info@azturnhout.be
014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166
2300 Turnhout

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout